

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Прокоф'єва Любов Борисівна

к.п.н., доцент кафедри педагогіки
Одеський національний університет
імені І.І. Мечникова

Вейландє Лілія Вольдемар-Вікторівна

к.п.н., доцент кафедри педагогіки
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова

Введення. Однією з важливих складових професійної підготовки студентів магістратури виступає готовність до науково-дослідної діяльності. Вона надає можливість повною мірою проявити розумові, індивідуальні та творчі здібності, визначає готовність до самореалізації особистості.

Підготовка студентів магістратури до науково-дослідної діяльності, які обрали освітню програму 011 – Освітні, педагогічні науки, сприятиме поглибленому вивченню навчальних дисциплін, розвитку навичок роботи з науковими джерелами, інформацією, вмінь визначати проблемні питання, розвитку в студентів навичок до самостійної роботи тощо.

Питання організації та підготовки студентів магістратури до науково-дослідної роботи досліджувалися вітчизняними та зарубіжними науковцями. Увага дослідників зосереджувалася навколо питань, пов'язаних з обґрунтуванням системи науково-дослідної діяльності студентів, педагогічних умов організації науково-дослідної діяльності, формування дослідницької культури майбутніх педагогів тощо. Так, питання підготовки майбутнього вчителя досліджували В. Андрущенко, В. Бондар, Л. Вовк, Н. Дем'яненко, О. Романовський, В. Василенко та ін.; пошуком шляхів та оптимальних методів професійного становлення майбутнього вчителя в умовах вищої педагогічної школи займались І. Зязюн, О. Цокур, Р. Хмелюк; вивчення філософсько-методологічних основ самостійно-дослідницької діяльності, її ролі та місця у

сучасній парадигмі освіти вивчав В. Буряк.

У дисертаційних дослідженнях та монографіях Л. Султанової, О. Єгорової, М. Князян, Ю. Баранової, Є. Кулика, Г. Кловак, О. Рогозіної висвітлено особливості науково-дослідної підготовки майбутніх учителів різних спеціальностей. Питання готовності студентів до науково-дослідної діяльності розкрито у наукових працях М. Князян, Л. Султанова, Л. Вовк та ін.

Мета – розглянути особливості підготовки студентів магістратури спеціальності 011 – освітні, педагогічні науки до науково-дослідної діяльності

Результати та обговорення. Для ефективної науково-дослідної роботи в процесі магістерської підготовки важливим необхідно вважати єдність цілей та напрямів навчальної і наукової роботи, взаємодію всіх форм і методів наукової роботи студентів, що реалізуються як у навчальному процесі, так і у позааудиторній роботі.

Науково-дослідницьку діяльність магістрів спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки розглядаємо як системне утворення, що має відповідний зміст, методи та форми, відповідає основним напрямам науково-дослідницької діяльності, її організації і проведення на кафедрі педагогіки. Зміст і характер науково-дослідної діяльності магістрантів передусім залежить від напрямів науково-дослідної діяльності кафедри, умов дослідницької роботи, доступності інформаційного забезпечення тощо.

Аналізуючи освітньо-професійну програму підготовки магістрів за напрямом 011 – Освітні, педагогічні науки нами виділено такі складові: теоретичну (знання дисциплін - професійної підготовки); практичну (застосування знань, набутих на заняттях або самостійно) та дослідницьку (реалізація отриманих знань у вигляді елементів наукової роботи), де науково-дослідницька робота магістрів виступає розділом педагогічної практики протягом всього терміну навчання.

Елементами науково-дослідної діяльності студентів є:

- оволодіння методами науково-педагогічного дослідження;
- індивідуальні завдання для написання есе, доповідей, статей у збірки

студентських конференцій;

- самостійна робота студентів з окремих розділів навчальних дисциплін;
- участь у семінарах, круглих столах, конференціях;
- виконання магістерської роботи.

Провідне місце у навчально-виховному процесі займає дослідницький метод навчання, сутність якого обумовлена його функціями: він організовує творчий пошук та застосування знань, забезпечує оволодіння методами наукового пізнання в процесі діяльності. Дослідницький метод є умовою формування інтересу, потреби у творчій самостійній діяльності. На важливість застосування у вищій школі дослідницького методу навчання наголошували вчені Б.П. Єсіпов, М.А. Данилов, М.Н. Скаткін, І.Я. Лернер. В процесі реалізації дослідницького методу навчання у студента формуються елементи творчої діяльності, самостійний перенос знань і умінь у нову невідому ситуацію, альтернативний підхід до пошуку вирішення педагогічної проблеми тощо.

В контексті формування знань, умінь і навичок на основі гуманістичної, особистісно - орієнтованої парадигми освіти та застосування дослідницького методу навчання, провідна роль відводиться методу проєктів, основою якого є вміння орієнтуватися в інформаційному просторі та самостійно конструювати свої знання. Реалізація наукових студентських проєктів втілюється нами під час вивчення ними дисциплін «Історія, концепції та інновації в галузі освіти та педагогіки», «Управління самостійною, проєктною та науково-дослідницькою діяльністю», «Педагогіка і психологія вищої школи».

На окрему увагу заслуговує організація дослідницької діяльності студентів в період проходження педагогічної практики у закладах вищої освіти. Практика - сполучна ланка між навчальним процесом та подальшою роботою у закладі вищої освіти. Тому при складанні плану науково-дослідної роботи викладач, що є керівником практики визначає тематику індивідуальних досліджень різного ступеня складності. При цьому на перший план виступають швидка адаптація до проведення лекційних та семінарських занять у ЗВО,

соціальна мобільність та здатність до реалізації своїх можливостей.

На завершальному етапі становлення особистості магістра спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки актуальними виступають такі форми та види роботи:

- введення в завдання магістерського дослідження розділів, пов'язаних з рішенням проблемних, творчих завдань;
- участь у науково-навчальних семінарах, що проводяться на кафедрі педагогіки Одеського національного університету імені І.І. Мечникова;
- виступ з доповідями на університетських та всеукраїнських студентських конференціях.

Висновки. Отже, науково-дослідна робота студентів магістратури спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки виступає в інтегративній єдності з навчально-виховним процесом у закладі вищої освіти, є чинником, завдяки якому у студентів формуються професійні ціннісні орієнтації, активне особистісне становлення майбутнього викладача вищої школи. Науково-дослідна робота студентів є невід'ємною складовою професійної підготовки студентів магістратури.